

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
פקיד היערות

20 אוקטובר 2015

לכבוד
דר' מרגרטה וולצ'ק
פקידת היערות
רשות הטבע והגנים

הנדון: ערר על רישיון כריתה 82-0033 בגן לאומי נחל אלכנדר

רקע

בתאריך ה-16.7.15 ניתן ע"י רט"ג רישיון לכריתת 100 עצי אקליפטוס בגן לאומי נחל אלכסנדר למטרת שיקום בית גידול חולי – בטיחות. הרישיון יצא לביצוע למרות שלא פורסם לציבור כמתחייב מנהלי העבודה בין רט"ג לפקיד היערות וכתוצאה מפניות ציבור העבודות הופסקו ב-10.9.15.

בעקבות בקשתה של רט"ג מיום 20/9/15 לאישור חידוש כריתת עצי האקליפטוס בגן לאומי נחל אלכסנדר ובהמשך לתוכניות שהוגשו ולתוכנית המחקר של אביב אבישר מאוניברסיטת תל אביב פורסמה התוכנית לציבור בתאריך 8.10.15 למשך 7 ימים שאפשרו הגשת השגות ועררים על מימושה.

לצורך סיכום העררים שהוגשו התקיים בתאריך 18.10.15 שימוע שאפשר לכל מגישי הערר להגיע ולשמוע על תכנית ולהביע את דעתם בנושא העבודה המבוקשת וכן להשמיע הסתייגויותיהם. בנוסף התקיימה פגישה עם מועצת הדבש ביום 7/10/15 בה הביעו את הסתייגותם מהתכנית.

סיבות הערר (ריכוז עיקרי הדברים):

1. האקליפטוס מהווה עץ מורשת החשוב ביותר ובשל כך אין לכרות אותו גם ובמיוחד בשטחי גנים לאומיים.
2. האקליפטוס מהווה מקור צוף חשוב ביותר באזור ובכלל וכריתת עצים כאמור תיפגע קשה במקורות הצוף של הכוורות המוצבות באזור.
3. הקביעה שאקליפטוס גורם לנזק סביבתי אינה מבוססת.
4. השטח מוכרז כגן לאומי ונוכחות העצים משתלבת היטב ביעודי השטח.
5. יש במקום קליטת קהל.
6. אין לבצע ממשק שמורות טבע בגן לאומי.
7. האקליפטוס מוגן מכח פקודת היערות וגם בצו האילנות.
8. אינטרס ציבורי בקיום מרעה צופני לצורך קיום תשתית להאבקת גידולים חקלאיים ומניעת פגיעה באספקת מזון.
9. התכנית לא מיידתית - אין בתכנית שהוגשה הצעות לדרכים להקטנת הנזק שנגרם מאובדן עצים צופניים.
10. יש לדרוש נטיעת עצים חלופיים בתמורה לעצים שייכרתו.

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
פקיד היערות

נימוקים להחלטה

1. חשוב לציין כי אין בהחלטה זו משום נקיטת אמצעים לטיפול באי עמידה בנהלי העבודה בין רט"ג לפקיד היערות.
2. המקרה בו פקיד היערות של רט"ג מוציא רישיונות לרט"ג ללא אישור תכניות ופרסום לציבור בהתאם לנהלים שנקבעו מול משרד החקלאות והח"מ הינו חמור ואסור שיישנה. נושא הכריתות שכבר בוצעו הועבר לדיון בלשכה המשפטית של המשרד לבחינת המשך הטיפול.
3. לאחר עיון בחומר שהוגש, וסיור בשטח שקיימנו ב- 7/10/15 ניתן לראות כי רוב העצים שהתבקשה כריתתם כבר נכרתו ונותרו מספר קבוצות עצים שעליהם מבוקש הרישיון.
4. ללא השלמת הכריתות לא ניתן יהיה לקיים את המחקר ולבסס תוצאות אמינות ונכונות.
5. אין בתכנית המוצעת משום פגיעה לא מידתית בקבוצות העצים המהווים אזור לפנאי ונופש ופעילות המחייבת הצללה כגון פיקניק. אזורי האקליפטוסים המשמשים את הקהל לצרכי נופש בגן הלאומי אינם מתוכננים להיפגע גם לא בשלב מאוחר יותר.
6. תכנית הטיפול בשמורה והמחקר : ההתייחסות שלנו ניתנת רק **לחלק שנותר** ובו הרוב המוחלט של העצים שנותרו אינו איכותי בכל פרמטר ובמצב בריאותי לא טוב.
  - א. חשיבות המחקר: אין ספק שהתוכנית המגובה בעבודת מחקר לדוקטורט חשובה ביותר. תוצאות המחקר, שטרם נעשה דומה לו בישראל, עשויות לתת מענה לנושא פגיעת האקליפטוס במגוון המינים בגן הלאומי ובכלל ולסיכויי התחדשות אוכלוסיות מקומיות לאחר כריתת העצים.
  - ב. חוות דעת בוטנאים ואקולוגים : לא קבלנו אף חוות דעת משכנעת שתוכנית המחקר אינה ראויה ואינה יכולה לקדם אותנו בשאלות המחקר. חלק מהבוטנאים שכתבו חוות דעת לא היו בשטח ולא למדו את הצעת המחקר והעבודה.
  - ג. חלק מהעררים שהוגשו הינם של אקולוגים וארגוני סביבה [החברה להגנת הטבע, המשרד להגנת הסביבה, בוטנאים ואנשי רט"ג], התומכים בתוכנית של רט"ג ובמחקר בטענה שהאקליפטוס אינו מין מקומי והוא פוגע במגוון המינים במיקומו על הדיונות ויש לקיים מחקר כאמור לבדיקת יכולת השתקמות השטח לאחר הכריתה.
7. היקף הכריתות ביחס למרחב ולייעוד השטח כגן לאומי: בהתאם לתוכנית העבודה והמחקר שהוצג, מדובר בהיקף קטן יחסית של כריתות ביחס לשטחי האקליפטוס בגן הלאומי, באזור ובמחוז. בסה"כ יכרתו פחות מ 5% מהעצים מתוך 20,000 עצי אקליפטוס באתר הגן הלאומי. במרחב עצמו כ- 30,000 עצי אקליפטוס.
8. האקליפטוס כצמח צופני והכריתות אינן מידתיות: קבלנו מספר אסמכתאות שעצי האקליפטוס הינם צמחים צופניים [פרופ' דן איזינקוביץ(דיני), פרופ' אבי שמידע וחב', ארנון דג ויוסי סלבצקי]. אין חולק על כך ואין ספק שבשיקולי כריתות של עצי אקליפטוס הנושא צריך להישקל ואכן הוא בא לידי ביטוי בהחלטתנו החדשה. למרות זאת, אין לדעתנו השפעה מהותית על כמות הצוף בכריתה של עוד כ- 200 עצי אקליפטוס קטנים ולא בריאים לעומת כ- 20,000 עצים שנשארים בשטח הגן הלאומי המהווים מקור צוף עיקרי ובר קיימא.

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
פקיד היערות

9. לרישיון החדש יחושב ערך חליפי בהתאם לנהלים המקובלים
10. התייחסות לחלק מתגובות המעררים :
- א. **חוות דעת של מועצת הדבש** : התנגדות מועצת הדבש הוגשה במסמך עליו חתום עו"ד גיל להב בא כוחה של המועצה. עיקר המסמך עוסק בסוגיות משפטיות כלליות בנושא הגנת אילנות וכן בחיזוק נושא חשיבות ענף הדבורים, אך מעט התייחסויות מקצועיות לנושא המחקר הנדון, השפעתו על המרחב ועבודות הממשק בגן הלאומי. המסמך מביא חיזוקים לנושא מרעה צופני מאת ד"ר ארנון דג, יוסי סלבצקי- מדריך דבורים בשה"מ, פרופ' אבי שמידע וחב' ופרופ' דן איזניקוביץ. הנקודות שהועלו על ידם אינם הנושא הספציפי בו אנו עוסקים במקרה הנדון.
- ב. **חוות דעת של פרופ' דן איזניקוביץ** : בחוות דעתו מציין פרופ' איזניקוביץ שאין בקיומם של אקליפטוסים נזק סביבתי. האמירה מאוד כללית ואינה מתייחסת לממשק המדובר. בנוסף מציין דיני את חשיבותם של האקליפטוסים כצמח צופני חשוב.
- ג. **חוות דעת של דר' עודד כהן** שנשלחה ואף הוצגה בפגישה הינה המקצועית ביותר ומתייחסת ישירות לממשק המדובר. מצד אחד הוא תומך בהעשרת המגוון הביולוגי מול שירותי המערכת של האקליפטוס, אך מטיל ספק בתוצאות המחקר. לדעתו ניתן היה להשאיר הרבה יותר עצי אקליפטוס ולבצע את המחקר. יש לו הרבה סימני שאלה ובכל זאת לאחר סיור בשטח הוא מתנגד להמשך הכריתה.
11. התוכנית החדשה והמעודכנת שהוגשה לאחר הסיור וקבלת הנחיותינו משאירה קבוצות עצים משמעותיות גדולות ובריאות בקוטר גזע מעל 40 ס"מ. התכנית החדשה תאפשר קיום המחקר.
12. העצים שיכרתו יהיו על פי ההנחיות מפורטות שניתנו על ידינו בשטח. ייכרתו רק עצים דקים וקטנים או שמצבם הבריאותי אינו טוב וכן שתרומתם הנופית – סביבתית והאסטטית נמוכה ביותר.

החלטה :

- פקידת היערות הראשית של רט"ג דר' מרגרטה וולצ'ק תוכל להוציא רישיונות להמשך העבודה בכפוף לשינויים הבאים :
1. סיבת הכריתה תשונה למחקר ויירשמו מספר העצים המיועדים להיכרת.
  2. לרישיון יחושב ערך חליפי שיישם בתחום הגן הלאומי בעצים צופניים .
  3. יישום התכנית המעודכנת שתוכננה לפי הנחיותינו לעניין סימון ברור ושימור עצים בריאים מעל 40 ס"מ קוטר כולל סימוןם בשטח בסימן בולט למניעת שגיאות של הקבלן. לפני הביצוע יש להזמין את נציגו לאישור הסימונים.
  4. ביצוע העבודות תחת פיקוח צמוד של איש מקצוע מטעם רט"ג בכל שלבי הכריתה
  5. הח"מ יקבל מרט"ג עדכון בנוגע להתקדמות המחקר ותוצאותיו.
  6. במידה ותהיה פלישה של צמחים לשטח בסיום המחקר רט"ג מתחייבים לנקות את כולו מהצמחים הפולשים.

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
פקיד היערות

7. כתנאי לרישיון החדש רט"ג מחויבת להוציא נייר הבהרה לציבור ולתקשורת על מטרת הפרוייקט ותרומתו-כולל שילוט בשטח בכל תקופת המחקר והעבודות. הנייר והשילוט יקבל את אישורו לתוכנו ויפורסם בשטח ובאתר רט"ג והמועצה האזורית.
8. ההחלטה תישלח לעוררים ותפורסם באתר הרט"ג למשך 5 ימים לפחות בטרם הוצאת רישיונות חדשים ותחילת עבודה.

פשרה:
כתמי אקליפטוס מיוהדים/ מעל
40 ס"מ קוטר- נשירים
(מסומנים בנקודות/פוליגונים
ירוקים)

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
פקיד היערות

נשאר

בברכה,
חגית שניר
פקיד היערות

העתק:
ישראל גלון- פקיד היערות (הגנת אילנות)
סאמח דראושה- ראש תחום ייעור וסביבה
תמר עמית – ראש תחום הגנת אילנות
אורי נווה – מנהל המחוז, רטי"ג
מגישי הערר